

Apunts de [CONJUNTURA]

Núm 22 Juny 2008

L'economia balear acusa la fase d'ajustament econòmic

- El creixement econòmic balear evoluciona d'acord amb el context d'alentiment que marca la conjuntura nacional i internacional.
- El CRE avança un increment del Valor Afegit Brut (VAB) no agrícola d'un 2% interanual per al segon trimestre.
- La indústria continua mostrant un baix ritme d'activitat (1,3%).
- La construcció intensifica l'alentiment (1,3%).
- Els serveis continuen creixent (2,1%) per sobre del VAB regional.
- Mallorca continua al capdavant de l'evolució econòmica balear.
- Menorca experimenta la menor desacceleració de l'arxipèlag.
- Les Pitiüses registren el major ritme de creació d'ocupació de les Balears.
- L'arribada de turistes es manté gràcies als mercats estrangers.
- Els preus de consum balears creixen per sota de la mitjana espanyola.
- Els aliments elaborats i l'energia, origen del creixement de la inflació.
- Demanda: el consum creix un 2,1% i la inversió un 1,5%.
- L'ocupació i l'atur són els registres laborals més afectats pel refredament de l'activitat.

- L'estimació avanç del CRE assenyala un increment del Valor Afegit Brut (VAB) no agrícola d'un 2% interanual per al segon trimestre, quatre dècimes menys que el trimestre anterior.
- Pel costat de l'oferta, la **indústria** continua mostrant un baix ritme d'activitat (1,3%), mentre que la **construcció** intensifica l'alentiment (1,3%) i els **serveis**, tot i que també són presa de la desacceleració (2,1%, quatre dècimes menys que el trimestre anterior), continuen creixent per sobre de l'agregat de l'economia i es configuren com a únic suport econòmic.

ESTIMACIÓ	2006	2007	2n TRIM. 2007	3r TRIM. 2007	4t TRIM. 2007	1r TRIM. 2008	2n TRIM. 2008*
PIB no agrari	+ 2,5%	+ 2,7%	+ 2,7%	+ 2,8%	+ 2,6%	+ 2,4%	+ 2,0%
Indústria	+ 1,8%	+ 1,5%	+ 1,6%	+ 1,5%	+ 1,5%	+ 1,4%	+ 1,3%
Construcció	+ 3,1%	+ 2,8%	+ 3,0%	+ 2,7%	+ 2,5%	+ 1,9%	+ 1,3%
Serveis	+ 2,4%	+ 2,8%	+ 2,7%	+ 2,9%	+ 2,7%	+ 2,5%	+ 2,1%

*Dada avanç . Font: CRE

- Amb tot, sembla que la campanya turística permetrà amortir temporalment el procés de desacceleració de l'economia balear durant el tercer trimestre.

Mallorca continua al capdavant de l'evolució econòmica balear.

- **Mallorca** ha perllongat l'alentiment gradual que a causa de la construcció inicià al tancament del passat exercici, fet que no li ha impedit mantenir-se com a illa que més creix. En aquest sentit, la construcció ha restat dinamisme a l'economia, afectada pel debilitament del segment residencial i la paràlisi de l'obra pública. Paral·lelament, el sector turístic ha mostrat registres discrets durant els primers mesos de l'any, i n'és la prova que el nombre de turistes arribats s'ha retallat un 0,2% durant el primer quadrimestre i el nombre de pernoctacions fins a maig ha crescut un 0,9%.

INDICADORS Mallorca	2007	1r TRIM. 2007	2n TRIM. 2007	3r TRIM. 2007	4t TRIM. 2007	1r TRIM. 2008
Arribada turistes via aèria	+ 3,4%	+ 16,4%	+ 0,6%	+ 3,7%	+ 0,1%	- 0,2%*
Habitatges visats	+ 4,2%	+ 13,5%	+ 24,3%	- 10,9%	- 9,0%	- 50,4%
Matriculacions de vehicles	+ 3,1%	+ 9,6%	- 0,2%	- 0,8%	+ 5,0%	- 29,9%
Trànsit mar. mercaderies	+ 2,5%	+ 5,9%	+ 1,1%	+ 2,0%	+ 0,8%	- 7,4%
Afiliats a la Seg. Social	+ 3,4%	+ 4,6%	+ 3,5%	+ 2,8%	+ 2,7%	+ 1,7%

*La dada fa referència al primer quadrimestre per tal de descomptar l'efecte Pasqua

Font: SOIB, Autoritat Portuària, COAIB, Prefectura Provincial de Trànsit, CITTIB i elaboració pròpia

- **Menorca**, tot i experimentar la menor desacceleració de tot l'arxipèlag gràcies a la positiva evolució de la Setmana Santa, continua creixent per sota del seu nivell potencial. Així, els serveis han mostrat un comportament favorable, i n'és la prova l'increment experimentat per l'arribada de turistes durant el primer quadrimestre (20,8%). La indústria, per la seva banda, segueix ensopida si bé les perspectives per als propers mesos són bones, mentre que la construcció ha sofert una clara retallada d'activitat com a la resta d'illes.

INDICADORS Menorca	2007	1r TRIM. 2007	2n TRIM. 2007	3r TRIM. 2007	4t TRIM. 2007	1r TRIM. 2008
Arribada turistes via aèria	+ 4,8%	+ 40,3%	+ 0,5%	+ 3,8%	+ 15,6%	+ 20,8%*
Habitatges visats	- 5,4%	+ 22,0%	+ 19,4%	- 22,5%	- 28,5%	- 74,1%
Matriculacions de vehicles	+ 19,7%	+ 7,6%	+ 32,4%	+ 19,8%	- 1,0%	- 43,0%
Trànsit mar. mercaderies	- 1,5%	+ 9,2%	+ 1,7%	- 7,5%	- 8,4%	- 8,1%
Afiliats a la Seg. Social	+ 1,7%	+ 3,2%	+ 1,8%	+ 0,6%	+ 1,2%	+ 0,8%

*La dada fa referència al primer quadrimestre per tal de descomptar l'efecte Pasqua

Font: SOIB, Autoritat Portuària, COAIB, Prefectura Provincial de Trànsit, CITTIB i elaboració pròpia

- Les **Pitiüses** continuen situades un grau part davall de Mallorca en termes de creixement, a causa de la manca d'embranchada del sector turístic i de l'apatia de la construcció. En aquest sentit, les arribades de turistes han descendit un 15,3% durant el primer quadrimestre, tot i que les pernoctacions hoteleres s'han mogut lleugerament a l'alça en l'acumulat fins a maig (1,7%). Paral·lelament, la construcció continua acusant el menor ritme d'emissió de visats d'habitatges durant l'acabament de 2006 i el primer trimestre del 2007. Així les coses, Eivissa i Formentera continuen evidenciant el major ritme de creació d'ocupació de les Balears (3,8%).

INDICADORS Pitiüses	2007	1r TRIM. 2007	2n TRIM. 2007	3r TRIM. 2007	4t TRIM. 2007	1r TRIM. 2008
Arribada turistes via aèria	+ 13,6%	+ 49,0%	+ 9,2%	+ 14,0%	+ 12,9%	- 15,3%*
Habitatges visats	- 5,1%	- 10,9%	+ 9,7%	+ 3,8%	- 28,2%	- 78,8%
Matriculacions de vehicles	+ 7,3%	+ 14,9%	+ 4,5%	+ 13,2%	- 2,4%	- 24,9%
Trànsit mar. mercaderies	- 5,2%	+ 25,1%	- 4,9%	- 15,1%	- 23,7%	- 31,5%
Afiliats a la Seg. Social	+ 3,4%	+ 4,2%	+ 3,5%	+ 3,0%	+ 3,1%	+ 3,8%

*La dada fa referència al primer quadrimestre per tal de descomptar l'efecte Pasqua
Font: SOIB, Autoritat Portuària, COAIB, Prefectura Provincial de Trànsit, CITTIB i elaboració pròpia

L'arribada de turistes es manté durant el primer quadrimestre (0,2% interanual) gràcies al dinamisme del mercat estranger.

- El descens del turisme **espanyol** (-2,3%), que havia estat el dinamitzador de les arribades durant els dos darrers anys, s'ha vist compensat pel repunt de l'**estranger** (1,7%), mercès al fet que les Balears s'han mostrat com una destinació refugi de britànics i alemanys.
- Els **alemanys** han tornat a esser el mercat líder durant els mesos d'hivern, no en va han totalitzat 742.697 arribades per via aèria, un 4% més que l'any anterior. L'evolució positiva de l'activitat econòmica a Alemanya, i més concretament del consum familiar, ha contribuït a fer possible aquest fet.
- Els **britànics**, tot i la debilitat de la lliura, han aconseguit superar de nou els 300.000 turistes, xifra inèdita durant els dos darrers anys, conseqüència d'un creixement interanual del 6,7%.
- Quant a les estades als establiments turístics, han perllongat la tendència a la baixa tot i el manteniment en el nombre de turistes. D'aquesta manera, l'escurçament de l'**estada mitjana** (-0,6% en termes interanuals) ha redundat en un retrocés del **nombre de pernотacions** del 3,4%.
- El **grau d'ocupació hotelera** ha continuat presentant nivells inferiors als de l'any passat (al voltant de 3 pp de mitjana), si bé cal recordar que les xifres dels primers mesos del 2007 varen situar-se entre les més favorables de tota la dècada.
- L'**índex d'ingressos hotelers** ha mostrat una evolució positiva amb taxes de creixement entre l'1,3% i el 4,2% durant el primer quadrimestre, que han romàs per sobre de la mitjana estatal durant el març i l'abril. Així les coses, ja són 17 els mesos consecutius en què l'INE ofereix un creixement positiu per als ingressos dels establiments hotelers de les illes.

La construcció desaccelera l'activitat a marxes forçades.

- El sector comença a acusar els baixos registres que en termes de projectes visats, habitatges visats i licitació oficial es manifestaren a partir del segon semestre de 2007, tot i que encara es beneficia d'una certa inèrcia del passat.
- Els indicadors avançats no preveuen una millora de l'activitat. En aquest sentit apunta el menor **nombre de visats pels col·legis d'aparelladors** durant el primer trimestre (-23,2%), taxa molt semblant a la que ofereix el **col·legi d'arquitectes** (-24,3%) i que ha repercutit sobre manera en els habitatges projectats de nova planta (-59,5%).
- De la mateixa manera, l'obra pública mantindrà una menor activitat al llarg dels propers trimestres, atès que el **volum d'obra licitada** ha continuat retallant-se notablement durant el primer trimestre (-79,5% segons el Ministeri de Foment, el major retrocés interanual dels darrers 24 anys).

Pel costat de la demanda, el consum aguanta millor el tipus que la inversió.

- El **consum privat** ha mostrat un ritme d'avanç del 2,1% durant el segon trimestre, el menor d'ençà el primer trimestre del 2006 però una dècima major que el de l'agregat de l'economia segons les estimacions del CRE. La conjunció de l'escalada de preus, el menor dinamisme del mercat laboral i el sobreendeutament de les llars s'ha traduït en una moderació de les compres per part de les famílies balears.
- Per la seva part, la **inversió** ha reduït el creixement a gairebé la meitat que fa un any (1,5%), molt afectat per les alces dels tipus d'interès, l'elevat preu de les matèries primeres i l'alentiment econòmic generalitzat i, en particular, del sector de la construcció.
- Quant a la **demanda externa**, les **exportacions de béns locals** han iniciat l'any amb bon peu (29,4% interanual, I trim.), esperonades per les vendes a l'exterior de la indústria de la pell (854,8% interanual) i, sobretot, les de la indústria del calçat, la principal partida d'exportació, que han crescut un 12,6% després de dos trimestres de tendència a la baixa.

L'ocupació i, sobretot, l'atur, registres laborals més afectats pel refredament de l'activitat.

- L'**afiliació a la Seguretat Social** va palesar durant el primer trimestre el menor ritme de creixement interanual des de l'estiu del 2004 (1,8%), tendència que va accentuar-se durant els mesos d'abril i maig fins al voltant de l'1%, i que durant el juny ja ha estat negativa (-0,7%). Per sectors, els **serveis** (2,2%) són els únics que mantenen un creixement robust, atès que la construcció (0%) ja ha començat a destruir llocs de feina durant els mesos de març i abril. Mentrestant, el secundari ha romput tímidament (0,8%) una trajectòria negativa que ja durava quatre trimestres. Per la seva part, les dades aportades per l'EPA referides també al primer trimestre (2,1%) mostren el menor avanç durant els mesos d'hivern des de l'any 2003, si bé lleugerament per sobre del registre espanyol (1,7%).

INDICADORS PARCIAIS	2007	1r TRIM. 2007	2n TRIM. 2007	3r TRIM. 2007	4t TRIM. 2007	1r TRIM. 2008
Afiliats a la SS	+ 3,3%	+ 4,5%	+ 3,4%	+ 2,7%	+ 2,7%	+ 1,8%
Ocupats EPA	+ 2,4%	+ 3,9%	+ 3,7%	+ 1,5%	+ 0,7%	+ 2,1%

Font: SOIB i INE

- Pel que fa a l'**atur registrat**, ha confirmat, mes a mes, la tendència alcista, i cada cop amb més intensitat (33,3%, juny), arrossegat per l'increment de la desocupació a la construcció (87,6%). Amb tot, cal tenir present que aquesta darrera dada es troba afectada per un important efecte base, atès que durant l'any anterior s'incrementà el contingent de mà d'obra de manera excepcional com a conseqüència de la finalització d'importantes infraestructures d'obra pública. Les dades aportades per l'EPA apunten en la mateixa direcció, atès que estimen que la taxa d'atur ha arribat al 10,7% durant el primer trimestre de l'any, 1,5 pp més en termes interanuals i 1,1 pp per sobre de la mitjana estatal.

INDICADORS PARCIAIS	2007	1r TRIM. 2007	2n TRIM. 2007	3r TRIM. 2007	4t TRIM. 2007	1r TRIM. 2007
Atur registrat	+ 3,1%	- 4,0%	+ 0,6%	+ 8,9%	+ 8,6%	+ 10,8%
Taxa d'atur EPA	6,29%	9,15%	5,50%	4,45%	9,01%	10,74%

Font: SOIB i INE

- Les illes han presentat la tercera **taxa d'activitat** més elevada de tot l'Estat durant el primer trimestre (62,6%), més de 3 pp per sobre de la mitjana nacional i 0,6 pp superior en termes interanuals. En taxes de creixement del **nombre d'actius**, l'ascens també s'ha mostrat més dinàmic (3,9% vs 3,0%, Espanya). Aquest fet, unit a la tebiesa de la creació d'ocupació, han magnificat l'increment de la desocupació a les Balears.

Els preus de consum balears continuen tensionant-se a l'alça però per sota de la mitjana espanyola.

- L'evolució interanual dels **preus de consum** a les Balears ha continuat acaparant dècimes registre rere registre fins a assolir el 4,4% durant el mes de maig, amb la qual cosa ha quedat dues dècimes percentuals part davall del registre espanyol. Aquest fet situa les illes com a segona regió menys inflacionista de l'Estat, només sobrepassada per Madrid.

TAXA d'INFLACIÓ	Balears	Espanya	UME	Alemanya	Regne Unit
Gener 2008	3,8%	4,3%	3,2%	2,9%	2,2%
Maig 2008	4,4%	4,6%	3,7%	3,1%	3,3%

Font: EUROSTAT, INE i ONS

Els aliments elaborats i l'energia, origen de l'escalada inflacionista.

- Com a la majoria d'economies occidentals, la inflació continua evolucionant a l'alça a les illes a través de les partides energètiques i alimentàries que, en conjunt, han aportat al voltant de 2,5 pp a la taxa interanual d'inflació de maig (vs 2,6 pp, Espanya). En aquest sentit, la diferència entre el creixement de l'índex general i el subjacent (exclosos els productes energètics i els aliments no elaborats) va palesar a les illes una lleugera tendència a decreixer al llarg del primer quadrimestre de l'any, indicant la incorporació efectiva de les alces dels elements més volàtils de la cistella al nucli dur de la inflació, si bé el diferencial s'ha ampliat el mes de maig fins a assolir els 1,3 pp, fruit de les noves tensions en el mercat energètic.